

2026-01-09

Er beteckning: U2025/02003.

Utbildningsdepartementet

Kärnkraftskommunernas Samarbetsorgan (KSO) yttrande över EU-kommissionens förslag till förordning om Euratoms forsknings- och utbildningsprogram 2028–2032 COM (2025) 594.

Kärnkraftskommunernas Samarbetsorgan (KSO) har beretts möjlighet att lämna synpunkter på rubricerade remiss. Remissvaren ska vara inlämnade till Utbildningsdepartementet senast den 14 januari 2026.

KSO:s medlemskommuner är Nyköping, Oskarshamn, Varberg och Östhammar. De tre sistnämnda är värdkommuner för kärntekniska anläggningar samt anläggningar för kärnavfall i operativ drift. I dessa kommuner finns även lokala säkerhetsnämnder som är nämndmyndigheter under regeringen. KSO lämnar stöd och service till medlemskommunerna och de lokala säkerhetsnämnderna.

KSO vill framhålla att samarbetsorganet inte har relevant insyn och kunskap för att yttra sig om förslagets juridiska förutsättningar, finansiella lösningar eller relation till andra internationella samarbeten, program och projekt.

1. Samlad bedömning

Kärnkraftskommunerna bedömer att EU-kommissionens förslag till Euratoms forsknings- och utbildningsprogram är välmotiverat och strategiskt viktigt. Programmet har potential att bidra till både EU:s övergripande mål och till stärkt trygghet och robusthet på nationell, regional och lokal nivå. Förslaget till förordning bedöms inkludera hänsyn till säkerhet, miljö och klimat på ett tillfredsställande sätt.

För att fullt ut möta kommunernas och medborgarnas behov bör programmets inriktning på krisberedskap, samordning och praktisk tillämpning fortsatt betonas och utvecklas.

KSO ställer sig i huvudsak positiv till EU-kommissionens förslag. Programmet tar sikte på flera av de strategiska utmaningar som EU, Sverige och kommunerna står inför, inte minst när det gäller klimatomställning, energiförsörjning, teknisk utveckling och frågor om samhällets säkerhet. KSO välkomnar programmets ambition att bidra till en robust, säker och koldioxidsnål energiförsörjning, samt att stärka EU:s konkurrenskraft och tekniska ledarskap. För ett alltmer elektrifierat samhälle är långsiktig tillgång till stabil energi avgörande, och kärnteknik – i olika former – kan utgöra en del av detta, förutsatt att höga krav på säkerhet, beredskap, miljöskydd och riskhantering upprätthålls.

2. Energiteknik, säkerhet och långsiktigt ansvar.

KSO ser positivt på att programmet omfattar:

- vidareutveckling av fissionsbaserad kärnenergi, som används i dagens kärnkraftverk.
- satsningar på fusionsenergi som långsiktig lösning och framtidens energikälla.
- forskning kring kärnsäkerhet och strålskydd, samt
- utveckling av metoder för säker hantering och slutförvaring av radioaktivt avfall.

Dessa områden är av central betydelse även ur ett lokalt och regionalt perspektiv, inte minst eftersom konsekvenser av olyckor eller brister i säkerhet i hög grad påverkar kommuner och deras invånare samt när det gäller frågor som rör kärnavfallet.

KSO vill också betona vikten av att programmet omfattar forskning om medicinska och samhällsliga konsekvenser av strålning, inklusive behandling och uppföljning av strålningsskador vid kärntekniska olyckor eller andra allvarliga händelser. Detta är kunskap som är avgörande för både hälso- och sjukvård samt kommunal krisberedskap.

3. Kärnenergi- och krisberedskap samt gränsöverskridande samordning inom EU.

Kärnkraftskommunerna vill i sammanhanget även lyfta vikten av kärnenergiberedskap och gränsöverskridande samordning mellan EU:s medlemsländer. Ur ett kommunalt perspektiv är beredskap och genomförandeförmåga centrala frågor. Kärnkraftskommunerna vill därför betona vikten av att Euratoms forsknings- och utbildningsprogram stärker EU:s och medlemsstaternas förmåga till samordnade insatser vid radiologiska och nukleära nödsituationer. KSO anser därför att forsknings- och utbildningsprogrammet särskilt bör:

- bidra till ökad harmonisering av skyddsstrategier mellan länder,
- stödja regelbundna gemensamma och gränsöverskridande övningar, där även regional och lokal nivå involveras,
- utveckla former för tidigt informationsutbyte vid hotande situationer, innan en formell nödsituation har utlysts,
- stärka medborgardialog, transparens och lokalt förankrad kommunikation, samt
- främja utveckling av långsiktiga återhämtningsstrategier efter en olycka, såsom dekontaminering, återflyttning och återuppbyggnad av samhället.

KÄRNKRAFTSKOMMUNERNAS SAMARBETSORGAN

Andreas Erlandsson
Ordförande

David Sandrén
Vice ordförande

Ted Lindquist
Samordnare/e.u.